Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny – NOWE Ponad słowami klasa 1 część 2. Edycja 2024

Prezentowane wymagania edukacyjne są zintegrowane z planem wynikowym autorstwa Magdaleny Lotterhoff, będącego propozycją realizacji materiału zawartego w podręczniku *NOWE Ponad słowami* w drugim semestrze klasy 1. Wymagania dostosowano do sześciostopniowej skali ocen.

* zakres rozszerzony
materiał obligatoryjny
materiał fakultatywny

Numer i temat lekcji	**Wymagania na ocenę dopuszczającą**	**Wymagania na ocenę dostateczną**	**Wymagania na ocenę dobrą**	**Wymagania na ocenę bardzo dobrą**	**Wymagania na ocenę celującą**
	Uczeń potrafi:	**Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:**	**Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:**	**Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:**	**Uczeń: potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:**
RENESANS – O EPOCE					
1. i 2. U progu czasów nowożytnych	• wyjaśnić znaczenie nazwy epoki • wskazać powiązania pomiędzy renesansem a antykiem • wyjaśnić, na czym polegała reformacja	• wyjaśnić pojęcia *humanizm* i *antropocentryzm* w kontekście epoki • objaśnić, na czym polegała reformacja, podać jej przyczyny i opisać rolę Marcina Lutra • wymienić wyznania protestanckie	• wyjaśnić rolę wydarzeń wyznaczających początek renesansu w kształtowaniu nowej epoki • omówić powiązania pomiędzy renesansem a antykiem • analizować wpływ antyku na narodziny nowej epoki	• przedstawić główne idee Erazma z Rotterdamu, Mirandoli, Machiavellego i Morusa • opisać tych filozofów na kształtowanie się nowej epoki	• przedstawić zmiany społeczne kształtujące nową epokę
3. Filmowy obraz nocy św. Bartłomieja – Królowa Margot Patrice'a Chéreau	• omówić tematykę filmu	• na podstawie filmu opisać konflikty stanowiące kanwę fabuły filmu	• przedstawić stosunki panujące na dworze francuskim jako tło wydarzeń rozgrywających się w filmie	• analizować pobudki kierujące tytułową bohaterką filmu	• rozważyć problemy moralne poruszone w filmie

4. Sztuka renesansu	• rozpoznać styl sztuki renesansowej • wymienić najważniejszych twórców renesansu	• wymienić cechy charakterystyczne stylu renesansowego i omówić je na przykładach • wyjaśnić pojęcia: *mimesis*, *perspektywa*	• wskazać i zilustrować przykładami najważniejsze tematy sztuki renesansowej • opisać twórczość najważniejszych artystów renesansu (Leonardo da Vinci, Michał Anioł, Rafael, Sandro Botticelli)	• dokonać analizy dzieła renesansowego • omówić wpływ antyku na sztukę renesansu	• dostrzec i omówić wartości humanistyczne w sztuce renesansu
RENESANS – TEKSTY Z EPOKI I NAWIĄZANIA					
5. i 6. Wzorzec życia szlacheckiego – *Żywot człowieka poczciwego* Mikołaja Reja	• przedstawić tematykę utworu • wyjaśnić, na czym polega dydaktyczny charakter *Żywota*	• streścić podane fragmenty • wymienić cechy idealnego szlachcica	• na podstawie tekstu scharakteryzować idealnego szlachcica • wskazać środki językowe zastosowane we fragmentach	• omówić obraz świata przedstawiony we fragmentach • omówić funkcję środków językowych zastosowanych we fragmentach	• wyjaśnić, na czym polega antropocentryczny charakter utworu
7. Renesansowa wizja Boga – *Czego chcesz od nas, Panie* Jana Kochanowskiego	• zrelacjonować treść pieśni *Czego chcesz od nas, Panie* • wskazać podmiot liryczny i adresata lirycznego • określić rodzaj liryki	• określić gatunek utworu i podać jego pochodzenie • omówić sposób kreacji nadawcy i adresata tekstu • wskazać użyte środki językowe • wypowiedzieć się na temat twórczości Jana Kochanowskiego	• dokonać interpretacji wiersza • zanalizować renesansowy charakter wiersza • omówić funkcję środków językowych	• porównać obraz Boga w wierszu Jana Kochanowskiego z obrazem Boga w utworach średniowiecznych	• rozpoznać rodzaj wersyfikacji
8. i 9. Światopogląd Jana Kochanowskiego utrwalony w *Pieśniach*	• zrelacjonować treść *Pieśni IX* • zdefiniować gatunek *pieśń*	• wskazać podmiot liryczny i adresata lirycznego pieśni • wskazać elementy światopoglądu	• omówić kompozycję wiersza • omówić kreację podmiotu lirycznego	• dokonać funkcjonalnej analizy i interpretacji utworu • przedstawić humanistyczny ideał	• wskazać w utworze cechy wiersza sylabicznego

		renesansowego w utworze • wyjaśnić pojęcia: *horacjanizm, cnota, fortuna, stoicyzm, epikureizm*	• odnaleźć i omówić motywy horacjańskie w utworze Kochanowskiego • omówić kontekst filozoficzny • na podstawie wiersza scharakteryzować światopogląd poety	człowieka na podstawie pieśni	
10. Liryka patriotyczna Jana Kochanowskiego – *Pieśń V*	• zrelacjonować treść pieśni • zdefiniować gatunek *pieśń*	• wskazać podmiot liryczny i adresata lirycznego • wypowiedzieć się na temat przynależności gatunkowej utworu • wskazać użyte środki językowe • przedstawić argumentację podmiotu lirycznego	• omówić funkcję użytych środków językowych • omówić kontekst historyczny	• wyjaśnić pojęcie *liryka tyrtejska* • uzasadnić przynależność *Pieśni V* do liryki tyrtejskiej • przedstawić sposób przedstawienia motywu ojczyzny w wybranym przez siebie utworze literackim	• omówić sposób przedstawienia motywu ojczyzny w twórczości współczesnej
11. Liryka autotematyczna Jana Kochanowskiego – *Pieśń XXIV*	• relacjonować treść wiersza • wskazać podmiot liryczny	• omówić kreację podmiotu lirycznego • wskazać motywy mitologiczne w utworze • wskazać środki językowe • wyjaśnić, na czym polega autotematyzm wiersza	• omówić kontekst historycznoliteracki • omówić funkcję motywów mitologicznych w utworze • omówić funkcję środków językowych • omówić realizację motywu *non omnis moriar* w wierszu	• wskazać elementy światopoglądu renesansowego w wierszu	• wypowiedzieć się na temat symboliki ptaka w literaturze i sztuce
12., 13. i 14. „Żaden ojciec podobno barziej nie	• odnieść *Treny* Jana Kochanowskiego do jego biografii	• wyjaśnić, na czym polegał kryzys światopoglądowy	• wyjaśnić, na czym polega polemika ze	• dokonać analizy i interpretacji *Trenów IX, X* i *XI*	• wyjaśnić, na czym polegało nowatorstwo

miłował dziecięcia” – o *Trenach* Jana Kochanowskiego	• zrelacjonować treść *Trenów IX*, *X* i *XI* • zdefiniować tren	poety widoczny w *Trenach* • wskazać nawiązania do antyku w poznanych trenach (filozofii, mitologii) • wskazać nawiązania biblijne w poznanych trenach	stoicyzmem w poznanych trenach • wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego w poznanych trenach • wskazać ironię w *Trenie IX* i określić jej funkcję • wskazać punkt kulminacyjny w *Trenie X* i wyjaśnić jego istotę • wskazać wyobrażenia eschatologiczne obecne w *Trenie X* • przedstawić wątpliwości podmiotu lirycznego w *Trenie XI*		*Trenów* Kochanowskiego
15. Żałoba po stracie dziecka – ***[*Anka! to już trzy i pół roku*] Władysława Broniewskiego	• zrelacjonować treść wiersza • określić rodzaj liryki • wskazać podmiot liryczny i adresata lirycznego	• odnaleźć nawiązania do *Trenów* Jana Kochanowskiego	• dokonać analizy wiersza • wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego w kontekście *Trenów* Jana Kochanowskiego	• interpretować zakończenie wiersza • omówić kontekst historyczny utworu	• podjąć dyskusję na temat opisu śmierci i żałoby w różnych epokach literackich
***16. i 17.** *Treny* jako cykl poetycki	• przedstawić kompozycję cyklu • grupować utwory w obszary tematyczne	• omówić sposób przedstawienia Urszulki w *Trenach* • omówić odniesienia do antyku i Biblii obecne w *Trenach* • wskazać środki językowe użyte w utworach • odczytać ewolucję światopoglądu poety w cyklu *Trenów*	• omówić cykl *Trenów* jako kreację artystyczną • wskazać elementy renesansowe w cyklu • określić funkcję środków językowych użytych w utworach • omówić sposób przedstawienia śmierci w wierszach	• omówić cykl jako świadectwo kryzysu światopoglądowego • przedstawić ewolucję poglądów Jana Kochanowskiego w cyklu, odwołując się do wierszy • porównać kreacje literackie bohaterów dotkniętych cierpieniem – podmiot	• wyjaśnić, na czym polega konsolacyjny charakter *Trenów* • podjąć dyskusję na temat uniwersalnego charakteru *Trenów* • omówić funkcję przedstawienia sytuacji lirycznej na podobieństwo snu w *Trenie XIX*

				liryczny *Trenów* i Hioba	• omówić wizje życia pośmiertnego w *Trenach*
18. O czym jest *Odprawa posłów greckich* Jana Kochanowskiego?	• zrelacjonować treść dramatu • wymienić bohaterów tragedii i podać ich pierwowzory z mitologii greckiej	• wskazać nawiązania do mitu o wojnie trojańskiej • wskazać nawiązania do budowy tragedii antycznej • scharakteryzować bohaterów	• przedstawić problematykę dramatu • wyjaśnić, na czym polega konflikt postaw w dramacie	• przedstawić okoliczności wystawienia utworu	• omówić kunszt poetycki pieśni chóru
19. i 20. Zastosowanie chwytów retorycznych w polityce – *Odprawa posłów greckich* Jana Kochanowskiego	• przedstawić argumenty Antenora i Aleksandra	• wskazać chwyty retoryczne i erystyczne w wypowiedziach Antenora, Aleksandra i Iketaona	• przeanalizować argumenty mówców • omówić mechanizmy powstawania decyzji przesądzających o losach zbiorowości zaprezentowane w utworze • na podstawie pieśni *Wy, którzy pospolitą rzeczą władacie* stworzyć kodeks etyczny polityka	• przeanalizować mowę Iketaona pod kątem zabiegów manipulacyjnych • omówić przesłanie zawarte w zakończeniu dramatu	• wyjaśnić, czym jest *kostium historyczny* w utworze i odnieść to pojęcie do *Odprawy posłów greckich*
21. *Odprawa posłów greckich* jako dramat humanistyczny	• przedstawić budowę *Odprawy posłów greckich*	• wskazać cechy gatunkowe tragedii antycznej w *Odprawie posłów greckich* • wskazać cechy dramatu humanistycznego w *Odprawie posłów greckich*	• omówić cechy gatunkowe tragedii antycznej zastosowane przez Jana Kochanowskiego • omówić funkcję pieśni chóru w dramacie	• wypowiedzieć się na temat sporu pomiędzy Aleksandrem a Antenorem w odniesieniu do konfliktu tragicznego	• omówić funkcję monologu Kasandry

22. Przed czym ostrzega Kasandra? – *Rozterka Kasandry* Anny Kamieńskiej	• zrelacjonować treść wiersza • nazwać rodzaj liryki	• omówić kontekst mitologiczny wiersza • wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego • wskazać użyte środki językowe	• scharakteryzować typy ludzi, o których mówi podmiot liryczny • przedstawić zagrożenia, przed którymi ostrzega Kasandra w wierszu • określić funkcję użytych środków językowych	• porównać przesłanie wiersza Kamieńskiej z wypowiedzią Kasandry w *Odprawie posłów greckich* • wypowiedzieć się na temat tragicznego wydźwięku obu tekstów	• podjąć dyskusję na temat aktualności wiersza
23. Podsumowanie wiadomości na temat Jana Kochanowskiego	• omówić kontekst biograficzny twórczości Jana Kochanowskiego • wymienić najważniejsze utwory Jana Kochanowskiego	• scharakteryzować wybrane utwory Jana Kochanowskiego • wskazać najważniejsze tematy i motywy w twórczości Jana Kochanowskiego	• omówić kontekst filozoficzny twórczości Jana Kochanowskiego	• omówić znaczenie twórczości Jana Kochanowskiego w rozwoju literatury polskiej	• omówić renesansowy charakter twórczości Jana Kochanowskiego
***24. i 25.** Życie w idealnym państwie – *Utopia* Tomasza Morusa	• zrelacjonować treść fragmentu utworu • zdefiniować pojęcie *utopia*	• omówić koncepcję organizacji życia społecznego przedstawioną w dziele	• wymienić prawa i obowiązki mieszkańców Utopii	• podjąć dyskusję na temat ideału społeczeństwa przedstawionego w dziele Morusa • przedstawić motyw utopii dawniej i dziś	• wyjaśnić, na czym polega antyutopia i podać przykłady
***26.** Niebezpieczeństwa utopii – *Nowy wspaniały świat* Aldousa Huxleya	• zrelacjonować treść fragmentu utworu • wyjaśnić pojęcie *antyutopia*	• wyjaśnić, na czym polega antyhumanizm utopii opisanej przez Huxleya • wskazać elementy konwencji *science fiction* we fragmentach	• omówić relacje między utopią i antyutopią na przykładzie *Utopii* Tomasza Morusa i *Nowego wspaniałego świata* Aldousa Huxleya	• podjąć dyskusję, czy ważniejsza jest jednostka, czy społeczność	• podać przykłady utopii i antyutopii w kulturze współczesnej
27. i 28. Retoryka w służbie ojczyźnie – *Kazania*	• określić, na czym polega dydaktyczny charakter *Kazań sejmowych*	• zrelacjonować argumentację Piotra Skargi	• omówić funkcję zastosowanych środków retorycznych	• scharakteryzować stylizację biblijnego	• wypowiedzieć się na temat wizji Skargi

sejmowe Piotra Skargi	• wyjaśnić pojęcie *retoryka*	• wskazać w tekście chwyty retoryczne • wskazać w tekście nawiązania do Biblii	• omówić realizację toposu ojczyzny w utworze	proroctwa obecną w *Kazaniach sejmowych* • podjąć dyskusję na temat wymowy politycznej *Kazań sejmowych* • umieścić *Kazania sejmowe* w kontekście historycznym	ukazanej na obrazie Jana Matejki • ocenić ideologiczną funkcję obrazu
RENESANS – KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE					
29. i 30. Zapożyczenia	• definiować pojęcie *zapożyczenie* • przedstawić podział zapożyczeń ze względu na pochodzenie	• przedstawić historię zapożyczeń w języku polskim • podać przykłady zapożyczeń i sklasyfikować je ze względu na pochodzenie	• wyjaśnić przyczyny zmiany źródeł zapożyczeń na przestrzeni wieków • rozpoznać zapożyczenia w tekście i dokonać ich klasyfikacji	• przekształcić podane zdania tak, aby zastąpić zapożyczenia słowami rodzimymi	• podjąć dyskusję na temat roli zapożyczeń w języku polskim • sklasyfikować przykłady zapożyczeń ze względu na stopień przyswojenia
RENESANS – TWORZENIE WYPOWIEDZI Z ELEMENTAMI RETORYKI					
31. Perswazja w wypowiedzi literackiej i nieliterackiej	• wyjaśnić, czym jest perswazja	• znać i rozróżniać rodzaje argumentów stosowanych w perswazji	• znać i stosować zabiegi językowe wzmacniające perswazję • wskazać cele perswazyjne w podanych tekstach	• rozumieć i stosować zasady budowy skutecznej wypowiedzi perswazyjnej • wskazać językowe i pozajęzykowe środki perswazji w podanych tekstach i zaprezentowanych sytuacjach	• wskazać i rozróżniać cele perswazyjne w wypowiedzi literackiej i nieliterackiej • przygotować mowę perswazyjną
32. Jak skutecznie przemawiać?	• wylicza rodzaje przemówień • wylicza środki retoryczne	• rozumie i stosuje w tekstach retorycznych zasadę kompozycyjną • wyjaśnić, w jaki sposób użyte środki	• analizować przemówienie pod kątem użytych środków retorycznych	• stosować retoryczne zasady kompozycyjne w tworzeniu własnego tekstu • wygłosić mowę	• zbudować wypowiedź retoryczną z uwzględnieniem jej funkcji językowej, celu i adresata

		retoryczne oddziałują na odbiorcę		z uwzględnieniem środków pozajęzykowych	
RENESANS – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
33. i 34. Powtórzenie wiadomości	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólnić, podsumować i porównać	• formułować i rozwiązywać problemy badawcze
BAROK – O EPOCE					
35. i 36. Barok – epoka sprzeczności	• wyjaśnić etymologię terminu *barok* • określić ramy czasowe epoki w Europie i Polsce	• scharakteryzować podstawowe różnice pomiędzy renesansem a barokiem • omówić kontekst historyczny epoki • wyjaśnić pojęcie *kontrreformacja* • scharakteryzować specyfikę polskiego baroku • wyjaśnić pojęcie *sarmatyzm*	• wyjaśnić znaczenie soboru trydenckiego dla epoki • omówić główne idee filozofii Kartezjusza • omówić najważniejsze idee filozofii Pascala i wyjaśnić, na czym polega zakład Pascala	• wypowiedzieć się na temat życia codziennego w baroku	• omówić przyczyny i przejawy niepokojów duchowych charakterystycznych dla epoki
37. i 38. Sztuka baroku	• wymienić najważniejszych twórców okresu baroku • wymienić najważniejsze cechy stylu barokowego	• zaprezentować twórczość najważniejszych przedstawicieli sztuki barokowej • rozpoznać cechy stylu barokowego na przedstawionych przykładach	• scharakteryzować malarstwo barokowe, posługując się przykładami • wymienić i opisać najważniejsze dzieła sztuki barokowej	• scharakteryzować idee, które ukształtowały sztukę baroku • dokonać analizy dzieła barokowego według wskazanych kryteriów	• opisać rolę Kościoła katolickiego jako mecenasa sztuki barokowej

39. Portret malarza barokowego – *Dziewczyna z perłą* Petera Webbera	• zrelacjonować życie codzienne w baroku na podstawie filmu • opisać proces powstawania dzieła sztuki	• scharakteryzować postacie głównych bohaterów	• przeanalizować kreację Scarlett Johansson	• porównać kadry z filmu z obrazami Jana Vermeera	• stworzyć prezentację na temat obrazu artysty w filmie • sformułować recenzję filmu
BAROK – TEKSTY Z EPOKI I NAWIĄZANIA					
40. i 41. Poezja metafizyczna Mikołaja Sępa Szarzyńskiego	• wskazać podmiot liryczny i adresata lirycznego oraz określić sytuację liryczną	• odczytać ze zrozumieniem wiersze Szarzyńskiego • określić problematykę utworów • wskazać środki stylistyczne	• określić funkcję użytych środków stylistycznych • wskazać w utworze cechy sonetu • wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego w analizowanych sonetach	• dokonać analizy i interpretacji utworów • odnaleźć cechy poezji metafizycznej w utworach Szarzyńskiego	• porównać obraz Boga zawarty w wierszach Mikołaja Sępa Szarzyńskiego z obrazem Boga w *Hymnie* Jana Kochanowskiego
42. i 43. Kunsztowna poezja barokowa – wiersze Daniela Naborowskiego	• zrelacjonować wiersze • wskazać podmiot liryczny, adresata lirycznego i określić sytuację liryczną	• wyjaśnić, na czym polega koncept w wierszu *Na oczy królewny angielskiej* • wyjaśnić, na czym polega dramatyzm przedstawienia ludzkiej egzystencji w wierszu *Krótkość żywota* • wskazać środki stylistyczne	• określić funkcję środków stylistycznych w wierszach Naborowskiego • odczytać wiersz *Krótkość żywota* jako traktat zawierający tezę i argumentację w obronie tezy	• dokonać analizy i interpretacji utworów • omówić funkcję nawiązań do Księgi Koheleta w wierszu *Marność* • wskazać cechy poezji dworskiej w wierszu *Na oczy królewny angielskiej* • wskazać cechy poezji metafizycznej w wierszu *Krótkość żywota*	• omówić funkcjonowanie w kulturze motywu *vanitas*
44. Echa baroku w poezji współczesnej – Jarosław Marek Rymkiewicz, *Róża*	• zrelacjonować treść wiersza • wyjaśnić pojęcia: *topos*, *puenta*, *koncept*, *vanitas*	• określić zasadę kompozycyjną, według której zbudowany jest wiersz	• wykazać się znajomością motywów barokowych i wskazać, które motywy zostały	• omówić symbolikę róży w kulturze • dokonać analizy i interpretacji wiersza	• porównać wiersz Rymkiewicza z wierszem barokowym o podobnej konstrukcji

oddana Danielowi Naborowskiemu		• wskazać podobieństwa pomiędzy wierszem Rymkiewicza a poezją Naborowskiego	wykorzystane w wierszu Rymkiewicza • zinterpretować puentę utworu	• wskazać nawiązania do barokowego konceptyzmu	
45. i 46. Poezja dworska Jana Andrzeja Morsztyna	• zrelacjonować treść wierszy • wskazać podmiot liryczny, adresata lirycznego i określić sytuację liryczną w utworach	• omówić kompozycję utworów • wyjaśnić istotę konceptu w wierszach • wskazać środki stylistyczne w utworach	• wskazać cechy poezji dworskiej w wierszach Jana Andrzeja Morsztyna • omówić funkcję użytych środków stylistycznych • wskazać cechy sonetu w utworze *Do trupa*	• dokonać analizy i interpretacji wierszy • wskazać obecność sensualizmu w analizowanych wierszach	• omówić połączenie toposu miłości i śmierci w wierszach Morsztyna i innych wybranych tekstach kultury
47. Barokowość w poezji współczesnej – Stanisław Grochowiak, ***[*Dla zakochanych to samo staranie...*]	• wyjaśnić pojęcie *erotyk*	• wskazać użyte środki językowe • wskazać podobieństwa między doświadczeniami miłości i śmierci	• określić problematykę wiersza • omówić funkcję użytych środków stylistycznych • omówić związki między wierszem Grochowiaka a poezją Jana Andrzeja Morsztyna	• dokonać analizy i interpretacji wiersza	• wskazać elementy makabry w wierszu • wyjaśnić, na czym polega ich groteskowość
48. William Szekspir i epoka elżbietańska	• wymienić najważniejsze dzieła Williama Szekspira	• zrelacjonować najważniejsze fakty z biografii Williama Szekspira	• wyjaśnić, czym był teatr elżbietański	• wyjaśnić związek między narodzinami teatru elżbietańskiego a rozkwitem kultury w Anglii pod panowaniem Elżbiety I	• scharakteryzować ogólnie tematykę dzieł Szekspira
49. *Romeo i Julia* – najsłynniejsza opowieść o miłości	• streścić fabułę dramatu	• wyjaśnić, na czym polega tragizm losów bohaterów • scharakteryzować bohaterów tragedii	• przedstawić kompozycję utworu	• wskazać zwroty akcji i omówić ich funkcję	• podjąć dyskusję na temat aktualności dzieła

50. Tragizm *Romea i Julii*	• wskazać przeszkody, z którymi muszą się mierzyć bohaterowie	• omówić sposób postrzegania miłości przez poszczególnych bohaterów	• omówić kreację Romea i Julii jako bohaterów dynamicznych • wyjaśnić, na czym polega idealizm bohaterów	• omówić tragizm tytułowych bohaterów dramatu • wyjaśnić, na czym polega tragizm w utworze literackim w odniesieniu do tradycji	• wypowiedzieć się na temat problemu konfliktu pokoleń przedstawionego w utworze
51. *Romeo i Julia* wobec tradycji literackiej	• wskazać i omówić cechy dramatu szekspirowskiego	• porównać budowę dramatu Szekspira z budową tragedii antycznej	• wypowiedzieć się na temat funkcji przeznaczenia w utworze i porównać je z antycznym fatum	• przeanalizować język utworu • przedstawić nowatorstwo twórczości Szekspira w stosunku do tragedii klasycznej	• porównać utwory podejmujące temat miłości silniejszej od śmierci
52. Makbet wystawiony na próbę – kreacja tytułowego bohatera dzieła Williama Szekspira	• streścić fabułę dramatu	• scharakteryzować Makbeta z początku dzieła jako wcielenie ideału rycerza feudalnego • omówić stopniową przemianę Makbeta	• omówić funkcję spotkania z czarownicami w życiu Makbeta	• analizować motywację zachowań bohatera • wskazać przyczyny ostatecznej klęski Makbeta	• interpretować znaczenie słów: „Makbet zabija sen”
53. Lady Makbet – kobieta fatalna czy bohaterka tragiczna?	• przedstawić historię Lady Makbet	• omówić reakcję Lady Makbet na wiadomość o wróżbie czarownic • omówić zachowanie Lady Makbet tuż po dokonaniu zabójstwa i pod koniec dramatu	• wskazać elementy manipulacji językowej w wypowiedziach Lady Makbet podczas próby przekonywania męża do zabójstwa • wskazać cechy Lady Makbet, które wyróżniają ja na tle tradycji literackiej	• omówić stereotypowy wizerunek kobiety w literaturze • przeanalizować relacje między małżonkami • przeanalizować dialogi między Makbetem a Lady Makbet przed dokonaniem zabójstwa	• podjąć dyskusję na temat przyczyn obłędu bohaterki

54. Funkcja świata nadprzyrodzonego w *Makbecie* Williama Szekspira	• wskazać elementy fantastyki w utworze	• omówić sposób kreacji wiedźm • wypowiedzieć się na temat funkcji wiedźm w dramacie	• wypowiedzieć się na temat wizerunku czarownicy w kulturze • omówić, w jaki sposób wiedźmy manipulują Makbetem • omówić funkcję wprowadzenia elementów fantastyki do dramatu	• wypowiedzieć się na temat motywu *theatrum mundi* w *Makbecie*, dostrzegając w tytułowym bohaterze aktora, a w czarownicach – reżyserki dramatu	• podjąć dyskusję, w jakim stopniu wróżby determinowały działania bohatera
55. *Makbet* – dramat o władzy	• podać przykłady zachowania Makbeta świadczące o jego przemianie w tyrana	• scharakteryzować Makbeta jako władcę	• omówić funkcję strachu i ambicji w kreacji Makbeta	• porównać drogę do władzy Makbeta i Balladyny	• podjąć dyskusję na temat wpływu władzy na człowieka
56. *Makbet* Williama Szekspira – dramat szekspirowski	• porównać budowę dramatu Szekspira z budową tragedii antycznej • wskazać elementy realistyczne i fantastyczne w dramacie	• określić funkcję fantastyki w utworze • wskazać cechy dramatu szekspirowskiego w *Makbecie*	• wyjaśnić, w jaki sposób Szekspir buduje napięcie dramatyczne w utworze • zdefiniować tragizm w utworze	• określić funkcję różnicowania języka bohaterów	• analizować przyczyny ponadczasowej aktualności dzieł Szekspira • wymienić przykłady adaptacji dzieł Szekspira
***57.** *Hamlet* – utwór o władzy	• zrelacjonować sposób przejęcia władzy przez Klaudiusza	• scharakteryzować Klaudiusza jako władcę	• wskazać elementy makiawelizmu w sposobie sprawowania władzy przez Klaudiusza • przeanalizować rolę Ducha w utworze jako symbol władzy ojcowskiej nad synem	• analizować monolog Klaudiusza wygłoszony po przedstawieniu i omówić zagadnienie teatralności polityki	• wypowiedzieć się na temat sposobu przejęcia władzy przez Fortynbrasa
***58. i 59.** Hamlet jako symbol postawy życiowej	• streścić fabułę dramatu	• omówić relacje pomiędzy Hamletem a innymi bohaterami	• wypowiedzieć się na temat szaleństwa bohatera • omówić realizację motywu *vanitas* w scenie na cmentarzu	• przeanalizować i zinterpretować monologi Hamleta • omówić motyw *theatrum mundi* w	• ocenić postawę tytułowego bohatera

				odniesieniu do Hamleta	
***60.** Tragedia zemsty	• wyjaśnić przyczyny dążenia do zemsty przez: Hamleta, Laertesa i Fortynbrasa	• omówić sposób realizacji zemsty przez Hamleta • omówić sposób realizacji zemsty przez Laertesa • omówić sposób realizacji zemsty przez Fortynbrasa	• omówić funkcję rozmowy Hamleta z duchem ojca • dostrzec tragizm Hamleta wynikający z narzucenia mu obowiązku zemsty • porównać trzy postawy wobec zemsty	• wypowiedzieć się na temat kulturowo usankcjonowanego obowiązku zemsty	• podjąć dyskusję na temat przyczyn zwlekania z dokonaniem zemsty
***61.** Kreacja Ofelii	• zrelacjonować historię Ofelii	• scharakteryzować Ofelię • przedstawić relację pomiędzy Ofelią a jej ojcem • przedstawić relację pomiędzy Ofelią a Hamletem	• wypowiedzieć się na temat przyczyn obłędu Ofelii	• porównać obłęd Ofelii i Hamleta	• podjąć dyskusję na temat teatralności w zachowaniu Ofelii
***62.** *Tren Fortynbrasa* Zbigniewa Herberta	• zrelacjonować treść wiersza • wskazać podmiot liryczny, adresata lirycznego i omówić sytuację liryczną	• wskazać nawiązania do *Hamleta* Szekspira • scharakteryzować Hamleta i Fortynbrasa • wskazać środki językowe	• przedstawić problematykę utworu • omówić funkcję użytych środków stylistycznych	• dokonać analizy i interpretacji utworu	• podjąć dyskusję na temat prezentowanych postaw
63. William Szekspir – podsumowanie	• wymienić najważniejsze wydarzenia w biografii Williama Szekspira • wymienić omówione utwory Williama Szekspira	• omówić cechy dramatu szekspirowskiego na podstawie poznanych utworów • porównać *Biografioły* Stanisława Barańczaka z fabułą	• wskazać najważniejsze tematy i motywy w twórczości Williama Szekspira • wskazać kolokwializmy w *Biografiołach* Stanisława Barańczaka i określić ich funkcję	• omówić znaczenie twórczości Williama Szekspira w rozwoju literatury • wskazać przykłady gry słownej w utworach Barańczaka i wyjaśnić, na czym polegają	• wypowiedzieć się na temat trafności parodii zastosowanej przez Barańczaka

		poznanych utworów Szekspira			
64. i 65. *Skąpiec* Moliera – komedia charakterów	• zrelacjonować treść komedii	• scharakteryzować Harpagona	• wskazać w utworze fragmenty reprezentujące różne rodzaje komizmu • wskazać przykłady karykaturalnej przesady w wypowiedziach Harpagona oraz dotyczących bohatera i omówić ich funkcję	• wyjaśnić, na czym polega komizm postaci • wyjaśnić, na czym polega komizm sytuacyjny	• omówić sposób, w jaki Harpagon traktuje ludzi i zwierzęta
66. *Skąpiec* Moliera – krytyka obyczajów	• przedstawić relacje rodzinne w domu Harpagona	• omówić stosunek Harpagona do własnych dzieci	• wskazać cechy komedii klasycystycznej • wyjaśnić, na czym polega dydaktyczny charakter utworu	• podjąć dyskusję na temat konfliktu pokoleń przedstawionego w dramacie	• wypowiedzieć się na temat obyczajów panujących w XVII-wiecznej Francji na podstawie *Skąpca*
BAROK – KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE					
67. Odmiany polszczyzny	• wyjaśnić, na czym polega zjawisko odmian języka	• wskazać, od jakich czynników zależy sposób mówienia i pisania • wskazać różnice między mówioną a pisaną odmianą języka • wskazać różnice między językiem oficjalnym i nieoficjalnym	• wymienić dialekty języka polskiego • wskazać cechy języka nieoficjalnego w podanym fragmencie	• wyjaśnić, czym jest środowiskowa odmiana języka i omówić jej cechy • przekształcić język nieoficjalny na oficjalny	• posłużyć się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej
BAROK – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
68. i 69. Powtórzenie wiadomości	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować	• formułować i rozwiązywać problemy badawcze

				• uogólnić, podsumować i porównać	
OŚWIECENIE – O EPOCE					
70. Oświecenie w Europie i Polsce	• objaśnić etymologię nazwy epoki • podać daty graniczne oświecenia w Europie • podać daty graniczne oświecenia w Polsce	• opisać światopogląd epoki • przedstawić najważniejsze osiągnięcia oświecenia w dziedzinie nauki • wymienić najważniejszych myślicieli epoki oświecenia • wyjaśnsić pojęcia *racjonalizm* i *utylitaryzm*	• wyjaśnić pojęcia: *empiryzm, ateizm, deizm, materializm, sensualizm* • opisać przemiany społeczne doby oświecenia • wyjaśnić pojęcia: *umowa społeczna, konstytucja, trójpodział władzy* • scharakteryzować specyfikę polskiego oświecenia	• wymienić najważniejsze idee filozofii: Johna Locke'a, Immanuela Kanta, Jana Jakuba Rousseau • omówić znaczenie prasy w oświeceniu • wypowiedzieć się na temat edukacji w oświeceniu • wymienić najważniejsze instytucje powstałe w czasach stanisławowskich	• zaprezentować związek światopoglądu oświecenia z życiem codziennym w epoce
71. Sztuka oświecenia	• wskazać na przykładach dzieł sztuki (malarstwa, architektury, rzeźby) cechy stylu klasycystycznego	• wymienić cechy stylu klasycystycznego, rokokowego i sentymentalnego • wskazać na przykładach cechy stylu rokokowego • wskazać na przykładach cechy stylu sentymentalnego	• wymienić najważniejsze dzieła czołowych twórców klasycyzmu europejskiego • omówić inspiracje antyczne w sztuce klasycystycznej	• zanalizować dzieło klasycystyczne według wskazanych kryteriów	• określić, w jaki sposób sztuka oświecenia odzwierciedlała najważniejsze idee tej epoki
72.	• streścić fabułę filmu	• scharakteryzować Salieriego oraz Mozarta jako dwie	• nazwać chwyt narracyjny zastosowany	• scharakteryzować postać Mozarta oraz w tym kontekście	• omówić kontekst historyczny

Oblicza miłości do muzyki – *Amadeusz* Miloša Formana		kontrastujące ze sobą postacie	w filmie i określić jego funkcję	wypowiedzieć się na temat miejsca sztuki w życiu człowieka	
OŚWIECENIE – TEKSTY Z EPOKI I NAWIĄZANIA					
73. Ignacy Krasicki – sylwetka twórcy	• wymienić najważniejsze fakty z biografii Ignacego Krasickiego	• omówić postawę obywatelską Ignacego Krasickiego	• omówić działalność publicystyczną i literacką Ignacego Krasickiego	• wypowiedzieć się na temat znaczenia działalności Ignacego Krasickiego dla rozwoju polskiego oświecenia	• przedstawić kontekst historyczny epoki
74. Poetycka definicja patriotyzmu	• wskazać adresata lirycznego • opisać wzór patrioty ukazany w utworze	• przedstawić okoliczności powstania *Hymnu do miłości ojczyzny* • wskazać użyte środki stylistyczne	• omówić funkcję użytych środków stylistycznych • zdefiniować hymn i wskazać cechy hymnu w utworze Krasickiego	• porównać *Hymn do miłości ojczyzny* Ignacego Krasickiego z *Pieśnią V* Jana Kochanowskiego	• omówić funkcję zwrotu do miłości ojczyzny obecnego w utworze
75. i 76. Satyryczny komentarz do rzeczywistości	• zdefiniować satyrę • zrelacjonować treść satyr *Świat zepsuty* i *Pijaństwo* Ignacego Krasickiego	• wymienić gatunki literackie dominujące w oświeceniu • scharakteryzować głównych bohaterów satyry *Pijaństwo* • wymienić wady ganione przez autora w obu satyrach • wskazać w utworach cechy satyry	• przedstawić cechy stylu klasycystycznego w literaturze • przedstawić problematykę satyr • wskazać te cechy satyry, które określają jej przynależność do klasycyzmu • przedstawić kompozycję satyr • wskazać środki retoryczne w satyrze *Świat zepsuty* i określić ich funkcję	• omówić sposoby uzyskiwania efektu komicznego w satyrach • zinterpretować puentę satyry *Pijaństwo* • omówić sposób piętnowania wad w satyrach Ignacego Krasickiego	• omówić satyry w kontekście XVIII-wiecznych obyczajów i sytuacji politycznej
77. Współczesna satyra	• zrelacjonować treść utworu • wyjaśnić terminy *ironia* i *stereotyp*	• wskazać cechy satyry w utworze	• omówić problem poruszony w satyrze	• porównać *Mistrzostwa w narzekaniu* Wojciecha Młynarskiego z	• omówić kontekst społeczno-polityczny utworu

		• wskazać sposoby uzyskania efektu komicznego	• omówić sposoby uzyskiwania efektu komicznego w satyrze	wybraną satyrą Ignacego Krasickiego	
OŚWIECENIE – KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE					
78. Style funkcjonalne	• wymienia style funkcjonalne	• wymienia cechy poszczególnych stylów funkcjonalnych	• rozróżnia style funkcjonalne polszczyzny i rozumie zasady ich stosowania	• rozpoznaje cechy stylu funkcjonalnego w podanym tekście	• przekształca teksty z jednego stylu na drugi
OŚWIECENIE – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
79. i 80. Powtórzenie wiadomości	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólnić, podsumować i porównać	• formułować i rozwiązywać problemy badawcze

Autorka: Magdalena Lotterhoff